

PHONG TRÀO THANH NIÊN MIỀN BẮC TRONG NHỮNG NĂM 1965 – 1968

THS NGUYỄN QUANG LIỆU*

1. Trước âm mưu và hành động mới của đế quốc Mỹ tiến hành “Chiến tranh cục bộ” ở miền Nam, đồng thời gây chiến tranh phá hoại ra miền Bắc, Ban Chấp hành Trung ương Đảng họp Hội nghị toàn thể lần thứ 11 (3-1965) và 12 (12-1965) quyết định phát động cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước trên phạm vi toàn quốc. Trung ương Đảng xác định “Chống Mỹ, cứu nước là nhiệm vụ thiêng liêng của cả dân tộc từ Nam chí Bắc”, “kiên quyết đánh bại cuộc chiến tranh xâm lược của đế quốc Mỹ trong bất kỳ tình huống nào, nhằm bảo vệ miền Bắc, giải phóng miền Nam, hoàn thành cuộc cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân trong cả nước, tiến tới thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà”¹. Đối với miền Bắc, Trung ương Đảng chủ trương phát động cuộc chiến tranh nhân dân chống chiến tranh phá hoại bằng không quân và hải quân của đế quốc Mỹ, huy động tối đa sức mạnh của toàn dân, nhất là lực lượng thanh niên vào cuộc chiến đấu mới.

Căn cứ vào nhiệm vụ chính trị của miền Bắc và trên cơ sở nhìn nhận, đánh giá đúng vai trò, vị trí, chức năng của Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam, Trung ương Đảng đã đề ra nhiệm vụ chung của công tác thanh vận trong cuộc kháng

chiến chống Mỹ, cứu nước là: “Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh vận và đoàn thanh niên; Ra sức đào tạo, bồi dưỡng thế hệ thanh niên mới phát triển toàn diện để giữ vững vai trò là lực lượng xung kích cách mạng, đi đầu trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước và xây dựng chủ nghĩa xã hội, đồng thời trở thành lớp người kế tục một cách trung thành và xuất sắc sự nghiệp cách mạng vẻ vang của Đảng; Xây dựng và củng cố Đoàn thanh niên vững mạnh, thực sự là tổ chức thanh niên cộng sản”². Quan điểm, chủ trương của Đảng về công tác vận động thanh niên với những nội dung cơ bản:

Thứ nhất, tăng cường giáo dục chủ nghĩa cộng sản cho thanh niên, nhằm rèn luyện, bồi dưỡng và đào tạo thế hệ thanh niên mới. Để đạt được những mục tiêu đó, nhiệm vụ trước mắt của giáo dục cho tuổi trẻ là bồi dưỡng lý tưởng CSCN cao đẹp, làm cho thanh niên nhận thức được mục đích cuộc sống, tự nguyện sống theo mục đích lý tưởng cao đẹp đó. Đặc biệt, làm cho thanh niên trưởng thành về mặt chính trị, có ý thức trách nhiệm đối với xã hội, từ đó có điều kiện để làm chủ cuộc sống và tạo cho mình cuộc sống làm chủ xã hội. Căn cứ vào yêu cầu và mục tiêu đào tạo thế hệ trẻ, công tác thanh vận của Đảng tăng cường giáo dục toàn diện cho thanh niên và đẩy mạnh mọi hoạt động của Đoàn.

* Đại học Quốc gia Hà Nội

Thứ hai, phát huy mạnh mẽ vai trò xung kích của thanh niên, đi đầu thực hiện mọi nhiệm vụ cách mạng của Đảng và Nhà nước. Cuộc vận động “*Ba sẵn sàng*” do Ban Chấp hành Trung ương Đảng và Đoàn thanh niên phát động có một ý nghĩa cách mạng lớn, phù hợp với nhiệm vụ chống Mỹ, cứu nước.

Thứ ba, xây dựng tinh thần làm chủ tập thể xã hội chủ nghĩa cho thanh niên.

Đối với các đoàn thể quần chúng ở cơ sở, Nghị quyết của Bộ Chính trị nêu rõ: “Tăng cường tổ chức và phát huy lực lượng của các đoàn viên thanh niên, phụ nữ trong việc giáo dục, tổ chức và động viên quần chúng chấp hành tốt đường lối chính sách của Đảng và Nhà nước, đồng thời phát huy tác dụng của từng tổ chức trong việc tham gia ý kiến với Đảng bộ cơ sở, với chính quyền về những vấn đề có liên quan đến quyền lợi của giới mình”³.

Với tinh thần đó, các cấp ủy Đảng, các ngành và Đoàn thanh niên: “Phải giáo dục cho thanh niên tinh thần làm chủ nước nhà, làm chủ xã hội, làm chủ đời sống và phải phát huy tinh thần đó của thanh niên trên mọi mặt công tác. Cần chống tư tưởng phong kiến, tác phong gia trưởng, mệnh lệnh, quan liêu, độc đoán, vi phạm quyền làm chủ của thanh niên”⁴.

Thứ tư, công tác tham gia xây dựng Đảng của tổ chức Đoàn. Tổ chức Đoàn Thanh niên lao động phải góp phần xây dựng Đảng, làm tốt vai trò đội hậu bị đáng tin cậy của Đảng, đó là sứ mệnh lịch sử vẻ vang của Đoàn thanh niên với tư cách là người gần Đảng nhất, phải xây dựng lực lượng hậu bị cho Đảng, phải tích cực tham gia xây dựng Đảng.

Thứ năm, tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với Đoàn thanh niên. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, toàn bộ hệ thống chính trị ra sức động viên, tập hợp các tầng lớp nhân dân, đặc biệt là

lực lượng tuổi trẻ xung kích xung quanh Đảng để tiến hành kháng chiến chống Mỹ, cứu nước và xây dựng chủ nghĩa xã hội.

2. Quán triệt sâu sắc quan điểm của Đảng, lớp lớp các thế hệ thanh niên miền Bắc với tinh thần “đâu cần thanh niên có, đâu khó có thanh niên”, phát huy vai trò xung kích trên mọi trận tuyến tạo nên những phong trào cách mạng sôi động trong cả nước

Phong trào “Ba sẵn sàng”

Ngày 5-8-1964 sau khi gây ra sự kiện “Vịnh Bắc Bộ”, đế quốc Mỹ cho không quân tiến hành đánh phá một số điểm trên lãnh thổ miền Bắc. Đêm ngày 9-8-1964, hơn 26 vạn thanh niên Hà Nội đã xuống đường lên án hành động chiến tranh, quyết tâm sẵn sàng thực hiện mọi nhiệm vụ của Đảng và Tổ quốc giao phó. Từ Hà Nội, phong trào nhanh chóng lan rộng đến các tỉnh, thành phố: Hải Phòng, Quảng Ninh, Nghệ An... Chỉ trong vòng một tháng đã có 1.500.000 đoàn viên và thanh niên đăng ký thực hiện “*Ba sẵn sàng*”.

Hội nghị lần thứ 11 Ban Chấp hành Trung ương Đảng (3-1965) trong khi nêu lên nhiệm vụ chiến lược của toàn Đảng, toàn dân đã vạch rõ nhiệm vụ của Đoàn: “Đối với Đoàn cần đẩy mạnh phong trào “*Ba sẵn sàng*” với nội dung và hình thức mới”. Ngày 29-7-1965 Ban Bí thư Trung ương Đảng ra Chỉ thị số 105/CT-TW “Về việc tăng cường lãnh đạo công tác vận động thanh niên trong tình hình mới”, khẳng định thanh niên là một lực lượng to lớn có giác ngộ XHCN, có trình độ văn hóa, khoa học kỹ thuật, có sức khỏe, nếu được tổ chức giáo dục và lãnh đạo tốt sẽ có nhiều công hiến cho sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước và xây dựng CNXH. Cho nên, “vấn đề đặt ra cho các cấp ủy Đảng và các ngành là phải dựa vào Đoàn Thanh niên lao động với hơn 1 triệu đoàn viên mà tổ chức động

viên cho được 4 triệu thanh niên nam nữ trên miền Bắc tiến lên hàng đầu trên mặt trận sản xuất, chiến đấu, học tập và xây dựng cuộc sống mới, quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược, tích cực bảo vệ miền Bắc xã hội chủ nghĩa, góp phần vào sự nghiệp giải phóng miền Nam, tiến lên thống nhất Tổ quốc⁵.

Đáp lại lời kêu gọi thiêng liêng của Trung ương Đảng, của Chủ tịch Hồ Chí Minh, của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, đầu năm 1965 Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đoàn lần thứ 9 họp từ ngày 4 đến ngày 7-5-1965 ra nghị quyết về phong trào “Ba sẵn sàng”, phát động một phong trào cách mạng sôi nổi và rộng khắp trong tuổi trẻ.

Cùng với thắng lợi ngày càng to lớn trên chiến trường, thể hệ thanh niên chống Mỹ, cứu nước còn lập nên biết bao chiến công trong mặt trận lao động sản xuất, góp phần đắc lực trong công cuộc xây dựng, bảo vệ miền Bắc XHCN và hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ chi viện cho chiến trường đánh Mỹ. Phong trào tình nguyện “Ba sẵn sàng” đã trở thành một phong trào cách mạng rộng lớn và sôi nổi của thanh niên, là bước phát triển mới của phong trào xung phong tình nguyện trong tình hình mới. Nhiệm vụ chống Mỹ, cứu nước đòi hỏi mỗi thanh niên “Ba sẵn sàng” phải sẵn sàng đi bất kỳ đâu để chiến đấu chống Mỹ xâm lược, xây dựng đất nước và cũng sẵn sàng ở lại địa phương để làm tốt nhiệm vụ sản xuất, học tập, chiến đấu.

Phát huy khí thế hào hùng của tuổi trẻ, đầu năm 1965, Ban Thường vụ Trung ương Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam đã ra Nghị quyết về công tác “Đẩy mạnh sản xuất và tích cực chuẩn bị sẵn sàng chiến đấu”, kiên quyết đẩy mạnh phong trào tình nguyện “Ba sẵn sàng” khắp miền Bắc với nội dung mới, thể hiện đầy

đủ nhiệm vụ của Đoàn và phong trào thanh niên trước yêu cầu của cách mạng, phát huy cao độ chủ nghĩa anh hùng cách mạng; tổ chức động viên 4 triệu đoàn viên và thanh niên miền Bắc tiến lên hàng đầu trên mặt trận sản xuất, chiến đấu, học tập và xây dựng cuộc sống mới.

Là người tổ chức, rèn luyện các thế hệ thanh niên Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm đến từng bước đi lên của thế hệ trẻ. Ngày 20-7-1965, Người kêu gọi “thanh niên gái cũng như trai hãy thực hiện tốt “Ba sẵn sàng”, xung phong hiến dâng tất cả tinh thần và lực lượng của tuổi trẻ cho sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước, cho Tổ quốc và chủ nghĩa xã hội⁶”.

Đánh giá cao vai trò xung kích cách mạng của tuổi trẻ và luôn đặt rõ vị trí của thanh niên trong tiến trình cách mạng, đặc biệt vào lúc cả nước ở trong tình trạng trực tiếp chiến đấu chống Mỹ, tại Lễ kỷ niệm ngày truyền thống về vang của Đoàn, Ban Chấp hành Trung ương Đảng đã tin tưởng trao cho thế hệ trẻ lá cờ mang dòng chữ: “*Vì chủ nghĩa xã hội, vì lý tưởng cộng sản, thanh niên anh dũng tiến lên!*”.

“Ba sẵn sàng” là phong trào hành động cách mạng tiêu biểu của thế hệ thanh niên “*Xé dọc Trường Sơn đi cứu nước*”. Phong trào có sức cuốn hút đông đảo đoàn viên và thanh niên ở mọi nơi, mọi vị trí công tác sản xuất, chiến đấu, học tập... Khí thế “Ba sẵn sàng” đã thể hiện rõ trên mọi lĩnh vực hoạt động. Ở đâu có đoàn viên và thanh niên ở đó có khí thế “Ba sẵn sàng”. Biểu hiện rõ nét nhất là tinh thần sẵn sàng tòng quân, đi thanh niên xung phong, sẵn sàng tham gia chiến đấu, chiến đấu dũng cảm.

Trong phong trào tòng quân, nhiều tổ chức Đoàn ở nhiều cơ sở có những hình thức động viên, cổ vũ tuổi trẻ sinh động, sáng tạo. Vinh Phú có phong trào “*Trai đất Tổ mở hội tòng quân*”. Hải

Hung, Thái Bình. Nam Hà và nhiều địa phương khác có "Ngày hội tuổi trẻ bàn việc nước", ở Hoà Xá (huyện Ứng Hoà, Hà Tây) có ngày "Bộ đội làng" với những chiếc "Gậy Trường Sơn"... Nhiều hình ảnh có sức cổ vũ mạnh mẽ tinh thần thanh niên lên đường chiến đấu được phát huy, mang lại nhiều hiệu quả: viếng nghĩa trang liệt sĩ, ghi sổ vàng truyền thống, trồng cây lưu niệm...

Phong trào Thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước

Được Trung ương Đảng, Bác Hồ và Chính phủ giao nhiệm vụ, tháng 3-1965 Ban Bí thư Trung ương Đoàn phát động trong đoàn viên thanh niên phong trào tình nguyện gia nhập Đội thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước (tập trung). Chỉ một tháng sau, đã có hơn 10 vạn đoàn viên và thanh niên đăng ký sẵn sàng lên đường. Ngày 25-5-1965, đội thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước đầu tiên được thành lập tại tỉnh Thanh Hoá, gồm 1.200 đội viên nam.

Ngày 21-6-1965, Thủ tướng Chính phủ ra Chỉ thị số 71/CT-TTg cho phép chính thức thành lập đội thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước (tập trung). Bản Chỉ thị nêu rõ: "Để phát huy tinh thần yêu nước, truyền thống cách mạng của thanh niên trong việc đảm đương các nhiệm vụ khó khăn nhưng vẻ vang đó, Trung ương Đảng và Hội đồng Chính phủ đã quyết định giao cho Trung ương Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam tổ chức các "Đội Thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước" làm nhiệm vụ đảm bảo các công việc về giao thông vận tải trên các tuyến đường trọng yếu và sẵn sàng bổ sung cho quân đội khi cần thiết"⁷. Đội Thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước là một lực lượng lao động đặc biệt, mang tính chất quần chúng, xung kích và quân sự hoá, với ba nhiệm vụ được xác định là: sản

xuất, chiến đấu và học tập. Thanh niên xung phong nhận những nhiệm vụ khó khăn và gian khổ nhất. Trước hết là nhiệm vụ trung tâm đột xuất: mở đường mới đảm bảo giao thông trên các điểm quan trọng. Với ý chí "Sống bám cầu đường, chết kiên cường dũng cảm" và "Máu có thể đổ nhưng đường không thể tắc", lực lượng thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước đã dũng cảm, ngoan cường, mưu trí, sáng tạo, ngày đêm lăn lộn với đường, với cầu, thật sự trở thành lực lượng xung kích đáng tin cậy trên những con đường ra trận.

Ở Hà Tĩnh, đầu tháng 6-1965, hai đội thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước (tập trung) mang số hiệu 23 và 25 ra đời và lên đường nhận nhiệm vụ làm đường và vận chuyển hàng hoá bằng xe đạp thồ ở Nam Lào và Bắc Quảng Bình do Đoàn 559 quản lý.

Những tháng cuối năm 1965, phong trào tình nguyện gia nhập lực lượng thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước (tập trung) càng được đẩy mạnh. Ở hầu khắp các cơ sở, số lượng thanh niên tình nguyện gia nhập thanh niên xung phong lớn hơn yêu cầu tiếp nhận gấp nhiều lần. Gia nhập lực lượng thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước trở thành tình cảm, thành nỗi khát vọng của nhiều đoàn viên, thanh niên. Thanh niên các dân tộc thiểu số ở Lạng Sơn, Lào Cai, Thái Nguyên, Thanh Hoá... trước đây ít khi phải xa gia đình, sau khi nhận thức được trách nhiệm của tuổi trẻ cũng hăng hái lên đường làm nhiệm vụ. Thanh niên theo đạo Thiên chúa ở Nam Định, Ninh Bình cũng tình nguyện gia nhập lực lượng thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước.

Với khẩu hiệu "Toàn dân vũ trang, toàn dân đánh giặc", thanh niên luôn giữ vai trò nòng cốt trong các lực lượng dân quân tự vệ, đã nêu cao tinh thần chiến đấu và phục vụ chiến đấu, sản xuất và

bảo vệ sản xuất trong mọi tình huống. Hàng trăm đơn vị dân quân tự vệ đã bắn rơi hoặc cùng bộ đội bắn rơi máy bay Mỹ. Tiêu biểu là thanh niên dân quân Yên Vực - Nam Ngạn (Thanh Hoá), Quỳnh Lưu (Nghệ An), Cảnh Dương (Quảng Bình), Vĩnh Thái (Vĩnh Linh), Hải Thịnh (Nam Hà)... với những đoàn viên, thanh niên như Ngô Thị Tuyền, Trần Thị Lý, Trương Thị Khuê... đã chiến đấu vô cùng thông minh, dũng cảm chống trả quyết liệt sự đánh phá của không quân, hải quân Mỹ.

Phong trào "Tay búa tay súng", "Tay cày tay súng"

Đây là phong trào của lực lượng thanh niên trong lao động sản xuất, sẵn sàng khắc phục mọi khó khăn, không ngừng vươn lên nâng cao trình độ khoa học kỹ thuật, phấn đấu đạt năng suất lao động cao và hiệu suất công tác tốt là một cuộc chiến đấu gay go, gian khổ của tuổi trẻ khi miền Bắc nước ta vừa chiến đấu, vừa sản xuất, vừa chống Mỹ, cứu nước, vừa xây dựng CNXH. Bám máy, bám đồng ruộng, bám cơ quan... trong hoàn cảnh phải đối mặt với những trận đánh phá có tính hủy diệt của không quân Mỹ. Đây là một thử thách đối với phẩm chất của thế hệ thanh niên "Ba sẵn sàng".

Đảm bảo sản xuất trong mọi tình huống, thanh niên công nhân đã nỗ lực không ngừng nhằm sơ tán máy móc đến nơi an toàn, ổn định sản xuất. Thiếu nhân lực, nhiều cơ sở Đoàn đã động viên đoàn viên và thanh niên làm thêm ngày công, giờ công. Một tình nhỏ, công nghiệp ít phát triển như Sơn La, để sơ tán máy móc, thiết bị, thanh niên công nhân cũng đã phải làm thêm 83 vạn giờ công góp phần chống Mỹ.

Trên mặt trận công nghiệp trong khí thế "Ba sẵn sàng" đoàn viên, thanh niên công nhân đã đẩy mạnh phong trào thực hiện 8 giờ vàng ngọc, phong trào làm bù, làm thêm giờ để phục vụ những yêu cầu đột xuất của thời chiến. Phong trào phát huy sáng kiến, hợp lý hoá sản xuất, áp dụng các biện

pháp kỹ thuật và thao tác tiên tiến để nâng cao năng suất lao động đã được phát triển ở nhiều xí nghiệp và đạt được kết quả cao. Điển hình là đoàn viên, thanh niên công nhân Nhà máy điện Hàm Rồng, Nhà máy gỗ Vinh và nhiều xí nghiệp khác đã nêu cao quyết tâm thực hiện khẩu hiệu "Nhà máy là pháo đài, thanh niên là chiến sĩ" vừa sản xuất, vừa chiến đấu, nhiệm vụ nào cũng hoàn thành xuất sắc. Với tinh thần tự lực cánh sinh, dũng cảm, sáng tạo, thanh niên công nhân trong lửa đạn vẫn bảo vệ máy móc, đảm bảo trong bất kỳ tình huống nào cũng có thể sản xuất, phục vụ tiền tuyến, phục vụ công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, làm cho miền Bắc lớn mạnh không ngừng.

Thanh niên nông thôn với "Tay cày tay súng" đã góp phần đạt được mục tiêu 5 tấn thóc/héc-ta trong những năm tháng đế quốc Mỹ đánh phá ác liệt nhất ở miền Bắc.

Từ phong trào làm thủy lợi, bèo hoa dâu, cấy theo lối mới, đến các phong trào "đường cày đàng", tuổi trẻ "Ba sẵn sàng" trên mặt trận sản xuất nông nghiệp đã xây dựng "Cánh đồng 5 tấn thóc Mỹ" với nhiều biện pháp tổng hợp, nhằm góp phần thực hiện mục tiêu của Đảng: 5 tấn thóc, 2 con lợn, 1 lao động làm 1 héc-ta gieo trồng.

"Cánh đồng 5 tấn thóc Mỹ" là một phương thức hoạt động sáng tạo của thanh niên nông thôn trên đồng ruộng. Đến năm 1967 đã có 85% cơ sở Đoàn ở nông thôn đảm nhận xây dựng cánh đồng 5 - 10 tấn thóc Mỹ. Đó là những cánh đồng đòi hỏi phải áp dụng đồng bộ nhiều biện pháp kỹ thuật, từ việc cải tạo đồng ruộng, áp dụng biện pháp tưới tiêu theo khoa học, đến việc cây dầy vừa phải. Thông qua hoạt động trên cánh đồng 5 - 10 tấn thóc Mỹ, đoàn viên và thanh niên được rèn luyện về kỹ năng lao động, góp phần hình thành một đội ngũ những người làm nghề nông mới.

Phong trào thi đua “*Đạy tốt và học tốt*” trở thành mục tiêu phấn đấu không ngừng của tuổi trẻ trong các trường học. Tổ chức Đoàn trong các trường đại học, trung học chuyên nghiệp, trường dạy nghề cũng như ở các trường phổ thông... đã đóng góp vai trò tích cực trong việc sơ tán trường lớp đến nơi an toàn, lên rừng núi, về nông thôn, xây dựng cơ sở mới để tiếp tục dạy và học. Thanh niên, sinh viên Trường Đại học Bách khoa, Trường Đại học Tổng hợp và nhiều trường khác ở Hà Nội nêu khẩu hiệu “*Vác trường lên vai đi sơ tán*”, dù trong hoàn cảnh nào cũng tiếp tục học tốt, dạy tốt, cũng tiếp tục nghiên cứu khoa học thiết thực phục vụ sản xuất và chiến đấu.

Ở Vinh Linh, Quảng Bình... các lớp học được mở ngay trong hầm địa đạo. Thầy và trò Nghi Hương (Nghi Lộc, Nghệ An) nêu quyết tâm “*Đội bom đi học*”. Trong điều kiện bị địch đánh phá thường xuyên vẫn đảm bảo việc dạy và học. Phong trào có sức cổ vũ hàng triệu học sinh, thầy cô giáo bắt chấp bom đạn ác liệt tới trường tới lớp, chi với một túi vải đựng sách vở, một chiếc mũ rom đội đầu... .

3. Có thể khẳng định rằng, trong những năm chống chiến tranh phá hoại lần thứ nhất của đế quốc Mỹ (1965 - 1968), lực lượng thanh niên miền Bắc đã có mặt trên tất cả các mặt trận, từ sản xuất, chiến đấu, đến phục vụ chiến đấu. Dù ở lĩnh vực nào, thanh niên cũng vượt khó để hoàn thành nhiệm vụ được giao và có những đóng góp đáng kể vào thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước vĩ đại của dân tộc. Trong giai đoạn 1965 - 1968, chúng ta có thể khẳng định rằng: *Lực lượng thanh niên miền Bắc là một thành phần không thể thiếu của lực lượng cách mạng.*

Tuy chưa có con số thật đầy đủ về số lượng thanh niên miền Bắc (1965 - 1968), song với số lượng hàng chục vạn đội viên và qua các số liệu đã nêu, *sự tham gia của lực lượng thanh niên*

miền Bắc trong sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước đã góp phần tạo nên sức mạnh của cách mạng cả về số lượng, chất lượng, cả về vật chất, tinh thần.

Thanh niên miền Bắc có mặt trên tất cả các lĩnh vực công tác, từ các ngành phục vụ như: hậu cần, quân y, quân lương, quân trang... đến các ngành kỹ thuật như: vận tải, công binh, phòng không- không quân... thanh niên cũng có mặt trong tất cả các đơn vị, từ Bộ tư lệnh, các Tổng cục đến các đơn vị chiến đấu như: công binh, pháo binh, đặc công... Họ không chỉ là những thành phần, những đơn vị trực thuộc mà nhiều khi còn là một đơn vị chiến đấu độc lập.

Trong thời điểm cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước bước vào giai đoạn vô cùng cam go, thử thách nhưng cũng vô cùng vẻ vang này, thanh niên miền Bắc đã tham gia sản xuất, chiến đấu, phục vụ chiến đấu ở khắp mọi nơi, từ trong lòng hậu phương miền Bắc đến tiền tuyến lớn miền Nam và sang đến cả đất bạn Lào.

Về hiệu quả của các cuộc vận động, trong những năm chống chiến tranh phá hoại lần thứ nhất, cũng như mọi tầng lớp nhân dân, thanh niên miền Bắc đã thể hiện và phát huy được sức mạnh của mình, đã có những đóng góp to lớn, xuất sắc vào thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước vĩ đại của dân tộc.

Những trang vàng của lịch sử dân tộc Việt Nam đã ghi nhận sự hy sinh to lớn của lực lượng thanh niên. Họ không chỉ chấp nhận hy sinh tuổi thanh xuân, hạnh phúc riêng tư mà còn sẵn sàng hy sinh cả một phần xương máu, thậm chí cả tính mạng cho sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc. Con số 9.880 đội viên thanh niên hy sinh và hàng nghìn người mang trên mình thương tích của chiến tranh trong những năm 1965 - 1968 đã nói lên điều đó.

(Xem tiếp trang 55)

Những năm qua, giai cấp công nhân, nông dân và tầng lớp trí thức đã có sự kết hợp hài hoà về lợi ích. Đây là nhân tố có ý nghĩa quyết định đối với sự phát triển kinh tế ở nước ta trong những năm đổi mới.

Có thể nói, những bước tiến mạnh mẽ của nền kinh tế nước ta từ khi đổi mới đã tạo ra thế và lực cho sự phát triển đất nước ta trong những năm tiếp theo. Nguyên nhân sâu xa của thành tựu đó chính là lợi ích kinh tế của người lao động được thoả mãn. Sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng và Nhà nước về giải quyết vấn đề lợi ích xuất phát từ yêu cầu khách quan của thực tiễn cách mạng. Trong đó xuyên suốt là vấn đề mang tính nguyên tắc: tất cả vì lợi ích của nhân dân lao động, ngoài ra không có lợi ích nào khác. Tuy nhiên, lợi ích là vấn đề phức tạp, do vậy cần phải có một quan điểm toàn diện, lâu dài và nhất quán trong việc giải quyết vấn đề lợi ích. Có như vậy chúng ta mới đảm bảo được định hướng của sự phát triển và huy động được sức mạnh tổng hợp của khối đại đoàn kết toàn dân tộc cho sự nghiệp xây dựng CNXH thời kỳ mới.

1. *C.Mác và Ph.Ăngghen Toàn tập*, CTQG, H, 1995, T.21, tr.438
2. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ VI*. ST, H, 1987, tr.29
3. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Hội nghị lần thứ ba Ban Chấp hành Trung ương Khóa VI*, Về đổi mới cơ chế quản lý kinh tế. ST, H, 1987, tr. 8-9
- 4, 5, 6. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội Đảng thời kỳ đổi mới (Đại hội VI, VII, VIII, IX)*, CTQG, H, 2006, tr.268, 459, 635
- 7, 8. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ X*, CTQG, H, 2006, tr.179 - 180, 117
9. Xem Nguyễn Sinh Cúc: "Tổng quan tình hình kinh tế Việt Nam năm 2007". *Tạp chí Cộng sản*, số 783, 1-2008, tr.85-88
10. *Báo cáo tổng kết một số vấn đề lý luận - thực tiễn qua 20 năm đổi mới (1986-2006)*, CTQG, H, 2005, tr.79-80.

PHONG TRÀO THANH NIÊN MIỀN BẮC...

(Tiếp theo trang 51)

Trong giai đoạn hiện nay, lực lượng thanh niên vẫn luôn đóng vai trò quan trọng và được đặt ở "vị trí trung tâm trong chiến lược phát huy nhân tố và nguồn lực con người". Công tác thanh niên trong tình hình mới cũng có những nội dung mới và yêu cầu mới. Nghị quyết HNTƯ 7 (Khóa X) nhấn mạnh Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh là một lực lượng quan trọng trong hệ thống chính trị. Đoàn là một tổ chức chính trị - xã hội của thanh niên, đại diện cho những lợi ích cơ bản của thanh niên. Do đó, phải xây dựng Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh vững mạnh về chính trị, tư tưởng và tổ chức, thực sự "là rường cột của nước nhà, chủ nhân tương lai của đất nước, là lực lượng xung kích trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, hội nhập quốc tế và xây dựng chủ nghĩa xã hội"⁸.

Với sự quan tâm của Đảng, Nhà nước, sự chỉ đạo trực tiếp cụ thể của các cấp uỷ đảng và chính quyền, sự phối hợp của toàn xã hội, công tác thanh niên nhất định có những chuyển biến mới; thế hệ trẻ Việt Nam nhất định sẽ tiếp tục vững bước trên con đường mà Đảng, Bác Hồ và nhân dân ta đã lựa chọn.

1. Viện Sử học: *Sức mạnh chiến thắng của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước*. ST, H, 1985, tr.323.
- 2, 3, 4, 5. *Văn kiện Đảng về công tác thanh niên*, NXB Thanh niên, H, 2007, T.II, tr. 202, 246, 206, 146
6. Hồ Chí Minh: *Về giáo dục và tổ chức thanh niên*. NXB Thanh niên, H, 1973, tr.371
7. *Tổ chức và chính sách đối với thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước*, Ban Thanh niên xung phong Trung ương Đoàn, xuất bản năm 1970, tr. 42
8. *Nghị quyết Hội nghị Trung ương 7 Khóa X*. CTQG, H, 2008, tr 27.